

การประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อม
ก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบการประเมิน
ของเคิร์กแพทริก

Evaluation of a Workshop Training Program to Prepare
Student Teachers for Teaching Practice
Using the Kirkpatrick Model

ธิดารัตน์ สมานพันธ์^{1*}

Tidarat Samanpan

¹คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Faculty of Education, Nakhonratchasima College

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 25 พฤศจิกายน 2568

ปรับปรุงแก้ไข: 8 มกราคม 2569

ตอบรับตีพิมพ์: 21 มกราคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบความรู้ของนักศึกษา ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การทำวิจัย และการจัดทำโครงการ 3) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยง และ 4) ประเมินผลกระทบของโครงการผ่านการ

วิเคราะห์จำนวนหัวข้อวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และโครงการพัฒนาผู้เรียนที่นักศึกษาสามารถจัดทำได้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ที่กำลังศึกษารายวิชา MED63403 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การวิจัย และการจัดทำโครงการ 2) แบบประเมินพฤติกรรมการสอน 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในระดับมากที่สุด 2) นักศึกษามีความรู้ในเรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการทำวิจัย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) นักศึกษามีพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) นักศึกษาสามารถกำหนดหัวข้อวิจัย และกรอบแนวคิดการวิจัยได้จำนวน 30 เรื่อง (ร้อยละ 100) และโครงการพัฒนาผู้เรียนจำนวน 27 โครงการ (ร้อยละ 90)

คำสำคัญ: ประเมินโครงการ, ความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา, รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก

Abstract

The purposes of this research were to: 1) evaluate students' satisfaction toward the workshop project designed to prepare students before their teaching practicum in educational institutions; 2) compare students' knowledge regarding lesson plan writing, research conducting, and

project development; 3) investigate the teaching behaviors of students based on the opinions of university supervisors and mentor teachers; and 4) evaluate the impact of the project through the analysis of the number of research topics, research conceptual frameworks, and student development projects that students were able to produce.

The sample group consisted of 30 students enrolled in the Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Nakhonratchasima College, who were studying in the course MED63403: Teaching Practicum in Educational Institutions I during the second semester of the 2024 academic year. The participants were selected through cluster random sampling. The research instruments included: 1) a knowledge test on lesson plan writing, research conducting, and project development; 2) a teaching behavior assessment form; and 3) a student satisfaction questionnaire toward the workshop training program. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that: 1) the students' satisfaction toward the workshop project for preparation before the teaching practicum in educational institutions was at the highest level; 2) the students' knowledge of lesson plan writing and research conducting after the training was significantly higher than before the training at the 0.01 level of statistical significance; 3) the students' teaching behaviors were at the highest level; and 4) the students were able to formulate 30 research topics and research conceptual frameworks (100 percent) and develop 27 student development projects (90 percent).

Keywords: Project Evaluation, Readiness Preparation before Teaching Practicum in Educational Institutions, Kirkpatrick Evaluation Model

บทนำ

การพัฒนาครูในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน เป็นกระบวนการสำคัญในการผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถออกแบบหลักสูตร จัดการเรียนรู้ และใช้การวิจัยเป็นฐานในการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงเป็นช่วงสำคัญที่นักศึกษาจะได้บูรณาการองค์ความรู้จากรายวิชาเข้ากับการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การบริหารจัดการชั้นเรียน ตลอดจนการทำงานร่วมกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) (Darling-Hammond, 2017)

จากการติดตามผลการฝึกประสบการณ์พบว่า นักศึกษาจำนวนหนึ่งยังขาดทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งขาดความมั่นใจในการสื่อสารการจัดการชั้นเรียน และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์จริง (จารุชา สมศรี, 2566) ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้คุณภาพการสอนไม่เป็นไปตามความคาดหวังของสถานศึกษาและขัดต่อเป้าหมายในการผลิตครูคุณภาพ ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว การจัดโครงการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติการสอน (Pre-Teaching Practice Training Program) จึงเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นแก่ผู้เรียน โดยเน้นกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การสร้างสื่อ นวัตกรรม การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ตลอดจนการพัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษามีความพร้อมมากขึ้นก่อนเข้าสู่โรงเรียนจริง

การประเมินประสิทธิผลของโครงการอบรมดังกล่าวจำเป็นต้องใช้กรอบแนวคิดที่สามารถสะท้อน “ผลลัพธ์ของการเรียนรู้” ได้รอบด้าน ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick's Four-Level Evaluation Model) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่ถือเป็นมาตรฐานระดับสากลที่นักวิชาการให้การยอมรับเพื่อใช้วัดประสิทธิผลของการเรียนรู้และการนำไปใช้จริง เนื่องจากสามารถประเมินผลใน 4 มิติ ได้แก่ 1) ปฏิกิริยา (Reaction) ความพึงพอใจและการรับรู้คุณค่าของผู้เข้าอบรม 2) การเรียนรู้ (Learning) ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่พัฒนา 3) พฤติกรรม (Behavior) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้จริงในการฝึกปฏิบัติการสอน และ 4) ผลลัพธ์ (Results) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูและประโยชน์ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006)

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาประสิทธิผลของโครงการฝึกอบรมก่อนฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน วิทยาลัยนครราชสีมา โดยใช้กรอบแนวคิดเคิร์กแพทริก ซึ่งถือเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนานักศึกษาครูให้มีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานวิชาชีพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของนักศึกษา ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การทำวิจัย และการจัดทำโครงการ
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยง
4. เพื่อประเมินผลกระทบของโครงการผ่านการวิเคราะห์จำนวนหัวข้อวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และโครงการพัฒนาผู้เรียนที่นักศึกษาสามารถจัดทำได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ที่กำลังศึกษารายวิชา MED63403 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Teaching Internship I) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน

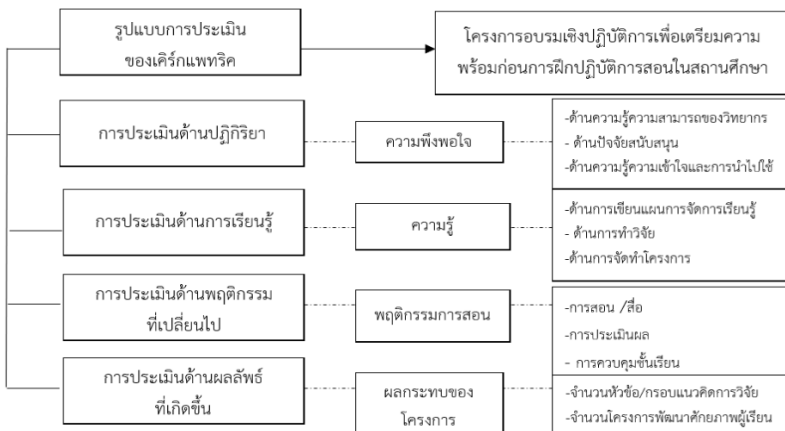
กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ที่กำลังศึกษารายวิชา MED63403 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Teaching Internship I) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินประสิทธิภาพของโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก 4 ด้าน คือ การประเมินด้านปฏิกิริยา การประเมินด้านการเรียนรู้ การประเมินด้านพฤติกรรมการสอน และการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

การพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา 3 ด้าน คือ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติการสอน การทำวิจัย และการจัดทำโครงการ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล (Evaluation Research) มุ่งประเมินผล การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของนักศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก

2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติการสอน การทำวิจัย การจัดทำโครงการ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการประเมินผล

การประเมินผลการวิจัยครอบคลุมประเด็นสำคัญ ดังนี้

3.1 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.2 ความรู้และความเข้าใจของนักศึกษาหลังการฝึกอบรม

3.3 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังการเข้ารับการฝึกอบรม

3.4 จำนวนหัวข้องานวิจัยและจำนวนโครงการที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถของวิทยากร ด้านปัจจัยสนับสนุน และด้านความรู้ความเข้าใจ และการนำไปใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ กำหนดระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจน้อยที่สุด พึงพอใจน้อย พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจมาก และพึงพอใจมากที่สุด โดยให้ระดับคะแนนเป็น 1, 2, 3, 4, และ 5 คะแนน ตามลำดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00

2. แบบทดสอบวัดความรู้ของนักศึกษา เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก วัดความรู้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 2) ด้านการทำวิจัย 3) ด้านการจัดทำโครงการ จำนวน รวม 30 ข้อ คิดเป็น 30 คะแนน มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00

3. แบบประเมินพฤติกรรมการสอนของนักศึกษา โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติการสอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ กำหนดระดับพฤติกรรม 5 ระดับ ได้แก่ มีพฤติกรรม การสอนในระดับปรับปรุง พฤติกรรมการสอนในระดับพอใช้ มีพฤติกรรมการสอนในระดับปานกลาง มีพฤติกรรมการสอนในระดับดี และมีพฤติกรรมการสอนในระดับดีที่สุด โดยให้ระดับคะแนนเป็น 1, 2, 3, 4, และ 5 คะแนน ตามลำดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00

4. แบบประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เป็นแบบประเมินคุณภาพหัวข้อวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และโครงการเพื่อรวบรวมหัวข้อวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และโครงการที่สามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้จริง กำหนดเกณฑ์ร้อยละ 80 มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อโครงการอบรม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการอบรมเสร็จสิ้น วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการอบรม ใช้สถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลความรู้ของนักศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความรู้ของนักศึกษา ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การทำวิจัย และการจัดทำโครงการ ก่อนและหลังการอบรมเสร็จสิ้น นำผลการสอบมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลพฤติกรรมการสอน ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศประเมินระดับพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน ใช้สถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

4. ข้อมูลหัวข้อวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และโครงการ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลหลังการอบรม 1 เดือนผ่านทางไลน์และอีเมล วิเคราะห์จำนวนหัวข้อวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัยและโครงการ สามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้จริง ใช้ค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรม (n=30)

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านความรู้ความสามารถของวิทยากร	4.58	0.66	มากที่สุด
2	ด้านปัจจัยสนับสนุน	4.64	0.59	มากที่สุด
3	ด้านความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้	4.74	0.44	มากที่สุด
รวม		4.65	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D.=0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านความรู้ความเข้าใจและ การนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.74$, S.D.=0.44) ด้านปัจจัยสนับสนุน ($\bar{X} = 4.64$, S.D.=0.59) และด้านความรู้ความสามารถของวิทยากร ($\bar{X} = 4.58$, S.D.=0.66)

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ของนักศึกษา ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การทำวิจัย และการจัดทำโครงการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยความรู้ของนักศึกษา ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การวิจัย และการจัดทำโครงการ ก่อนและหลังการอบรม (n=30)

คะแนน	n	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	t	df	sig
ก่อน	30	30	14.27	4.10	12.20	29	.000
หลัง	30	30	25.50	4.83			

****มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

จากตารางที่ 2 คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การวิจัย และการจัดทำโครงการของนักเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 25.50$, S.D. = 4.83) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 14.27$, S.D. = 4.10) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผลการทดสอบ t-test ได้ค่า $t = 12.20$, แสดงให้เห็นว่า ผลการจัดกิจกรรม/การสอนที่นำมาใช้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน
(n=30)

ที่	รายการประเมิน	ผู้ประเมิน					
		อาจารย์นิเทศ			ครูพี่เลี้ยง		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	กิจกรรมการสอน	4.58	0.50	ดีที่สุด	4.62	0.59	ดีที่สุด
2	สื่อการสอน	4.60	0.50	ดีที่สุด	4.86	0.36	ดีที่สุด
3	การประเมินผล	4.53	0.51	ดีที่สุด	4.81	0.40	ดีที่สุด
รวม		4.57	0.50	ดีที่สุด	4.76	0.45	ดีที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการประเมินด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ และครูพี่เลี้ยง โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่อาจารย์นิเทศ และครูพี่เลี้ยงมีผลการประเมินโดยรวมใกล้เคียงกันคือ ($\bar{X}=4.57$, S.D.= 0.50) และ ($\bar{X}=4.76$, S.D.= 0.45) ตามลำดับ

4. ผลการประเมินผลกระทบของโครงการผ่านการวิเคราะห์จำนวนหัวข้อวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และโครงการพัฒนาผู้เรียนที่นักศึกษาสามารถจัดทำได้ ดังตาราง ที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนหัวข้องานวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และจำนวนโครงการเกิดขึ้นหลังการอบรมและใช้ได้จริง

ที่	n	ระดับการศึกษา ที่สอน	หัวข้อวิจัยและ กรอบแนวคิด การวิจัย	ร้อยละ	จำนวน โครงการ	ร้อยละ
1		ปฐมวัย	5	16.67	5	16.67
2		ประถมศึกษา	12	40.00	10	33.33
3	30	มัธยมศึกษา	10	33.33	10	33.33
4		สูงกว่า มัธยมศึกษา	3	10.00	2	6.67
		รวม	30	100.00	27	90.00

จากตารางที่ 4 พบว่าว่ามีจำนวนหัวข้องานวิจัยและกรอบแนวคิดการวิจัยที่เกิดขึ้นหลังการอบรมและใช้ได้จริง คือหัวข้องานวิจัย และกรอบแนวคิดการวิจัย จำนวน 30 หัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 100 และจำนวนโครงการ จำนวน 27 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 90

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาในการอบรมเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรมที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Heydari et al (2019) ที่พบว่ากรอบรูปแบบ workshop เพิ่มระดับความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Yin, J (2019) ที่พบว่านักศึกษาครุมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการเตรียมความพร้อมจากรายวิชาในมหาวิทยาลัยก่อนออกฝึกปฏิบัติการสอน โดยมองว่าความรู้

และทักษะที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานระหว่างการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการศึกษาระดับความรู้ของนักศึกษาที่พบว่า นักศึกษามีความรู้ในเรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การทำวิจัย และการจัดทำโครงการ หลังการอบรม สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของโครงการ เนื่องจากผลการจัดโครงการอบรมทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนขณะฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ Desimone (2009) ที่ชี้ว่าการพัฒนาครูที่มีลักษณะเน้นเนื้อหาและการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริงจะส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานของ Chanpala และคณะ (2022) ซึ่งพบว่าเมื่อมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมที่มีโครงสร้างและเน้นทักษะการจัดการเรียนรู้ นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเตรียมความพร้อม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานของ พงศธร ไพจิตร (2561) ซึ่งพบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ ทักษะ และความพึงพอใจเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะทักษะการเขียนแผนการสอน การออกแบบกิจกรรม และการทำโครงการทางการศึกษา แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรเตรียมความพร้อมสามารถมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์เชิงปฏิบัติของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าที่พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในระดับสูงและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเตรียมตัวก่อนออกฝึกสอนได้

3. นักศึกษามีพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อม มีการให้แบบอย่างการสอนที่ดี การฝึกปฏิบัติจริง และการรับคำแนะนำอย่างเป็นระบบ จึงทำให้มีพฤติกรรมการสอนที่ดี สอดคล้องกับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Mok & Staub (2021) ซึ่งพบว่า

การนิเทศ การโค้ช และการเป็นที่เลี้ยง ส่งผลเชิงบวกต่อทักษะการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาคครู ทั้งในด้านการวางแผนการสอนและความชัดเจนในการสอนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสนับสนุนข้อค้นพบของ ธนกร อินตะสิน และคณะ (2566) ที่ชี้ว่าการจัดอบรมเชิงปฏิบัติ การนำรูปแบบการเรียนรู้เชิงโครงงาน (project-based/task-based) และการจัดชุดฝึก/คู่มือเตรียมความพร้อม มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการสอนของนิสิต/นักศึกษาคครูอย่างมีนัยสำคัญ และพงศธร ไพจิตร (2561) รายงานว่าหลังทดลองใช้หลักสูตรเตรียมความพร้อม นักศึกษาพลศึกษามีความสามารถในการเขียนแผนการสอนและจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน นอกจากนี้งานที่พัฒนาชุดฝึกการเขียนแผนและชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองยังพบว่าช่วยยกระดับทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้จริง นอกจากนี้ งานวิจัยในต่างประเทศยังระบุว่าการตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิทยาขณะที่ฝึกปฏิบัติ เช่น ความรู้สึกมีความสามารถและความเป็นอิสระ มีผลต่อการเพิ่มระดับ self-efficacy ของนิสิตครู ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมการสอนที่ดีขึ้น (Deppling, D etal., 2024)

4. จากผลการประเมินผลกระทบของโครงการผ่านการวิเคราะห์จำนวนหัวข้อวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และโครงการพัฒนาผู้เรียนที่นักศึกษาสามารถจัดทำได้ พบว่ากระบวนการประเมินแต่ละระดับไม่ได้เป็นเพียงการวัดผลเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและปัญญาของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ Noe (2020) ได้กล่าวว่า การประเมินตามรูปแบบเคิร์กแพทริกช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาอย่างครบวงจรตามแนวคิด KSA (Knowledge, Skills, Attitudes) และเป็นตามทฤษฎีของ Holton (1996) ที่ระบุว่า การใช้การประเมินตามรูปแบบเคิร์กแพทริกกระตุ้นให้ผู้เรียนรับรู้ว่าการอบรมไม่ใช่แค่การนั่งฟัง แต่ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ ทำให้เกิดการพัฒนาทัศนคติแบบ Growth Mindset ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรออกแบบกิจกรรมและโครงการที่สะท้อนสถานการณ์จริงในโรงเรียน เช่น การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน และการจัดทำโครงการชุมชน
2. การดำเนินงานควรเน้น project-based / task-based learning เพื่อเสริมสมรรถนะการสอนของนักศึกษา
3. ควรเพิ่มการนิเทศและการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมทักษะตามความต้องการของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การอบรมเตรียมความพร้อมครูบูรณาการกับรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น การออกแบบแผนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน และการจัดทำโครงการ
2. ใช้ระบบการประเมินเพื่อช่วยติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาและปรับปรุงหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาและโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จารุชา สมศรี. (2566). รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยพะเยา
- พงศธร ไพบูลย์. (2561). การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (พลศึกษา) [วิทยานิพนธ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนกร อินต๊ะสิน, ภัฏฐิธีรดา วัฒนประดิษฐ์, ปวลี เสมอวงษ์, วรวรรณ ศรีสุทธีนันท์ และ พันทิwa ฐานคร. (2566). การศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตสาขาการศึกษาปฐมวัย. *E-Journal of Education Studies, Burapha University*, 5(2), 85–99.
- Best, John W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). Prentice Hall inc.

-
- Chanpala, P., et al. (2022). *Project-based learning for pre-service teachers' competencies development*. Silpakorn University Press.
- Darling-Hammond, L. (2017). *Teacher education and the profession of teaching*. Harvard Education Press.
- Depping, D., Ehmke, T., Besser, M., & Leiß, D. (2024). How does pre-service teachers' self-efficacy relate to the fulfilment of basic psychological needs during teaching practicum?. *Education Sciences*, 14(12), 1312. <https://doi.org/10.3390/educsci14121312>
- Desimone, L. M. (2009). Improving impact studies of teachers' professional development: Toward better conceptualizations and measures. *Educational Researcher*, 38(3), 181–199.
- Heydari, M. R., Taghva, F., & Amini, M. (2019). Using Kirkpatrick's model to evaluate a teaching workshop: A study from Iran. *BMC Research Notes*, 12(388), 1–5.
- Holton, E. F., III. (1996). The flawed four-level evaluation model. *Human Resource Development Quarterly*, 7(1), 5–21. <https://doi.org/10.1002/hrdq.3920070103>
- Kirkpatrick, D. L., & Kirkpatrick, J. D. (2006). *Evaluating training programs: The four levels* (3rd ed). Berrett-Koehler.
- Mok, S. Y., & Staub, F. (2021). Does coaching, mentoring, and supervision matter for pre-service teachers' planning skills and clarity of instruction? A meta-analysis of (quasi-)experimental studies. *Teaching and Teacher Education*, 107, 103484. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103484>

Noe, R. A. (2020). *Employee training and development* (8th ed). McGraw-Hill Education.

Yin, J. (2019). Connecting theory and practice in teacher education: English-as-a-foreign-language pre-service teachers' perceptions of practicum experience. *Innovation and Education*, 1(4), 1–8.
<https://doi.org/10.1186/s42862-019-0003-z>

Author

Dr.Tidarat Samanpan

Faculty of Education, Nakhonratchasima College

290 Moo 2 Mittraphap Road, BanMai, Muang,

Nakhonratchasima 30000

Tel: 0818799479 E-mail: dr.tidarat@nmc.ac.th